

Vandplanlægning
Den 17. maj 2016

Notat om høring af udkast til bekendtgørelser om ændring af bekendtgørelser om basisanalyser, indholdet af vandområdeplaner, fastlæggelse af miljømål og overvågning

Udkast til bekendtgørelser om ændring af følgende bekendtgørelser har været i offentlig høring fra 8. april til 29. april 2016:

- bekendtgørelse nr. 1400/2014 om basisanalyser,
- bekendtgørelse nr. 1069/2015 om indholdet af vandområdeplaner,
- bekendtgørelse nr. 1070/2015 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og
- bekendtgørelse nr. 1071/2015 om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Med bekendtgørelserne foretages ændringer som led i gennemførelse i dansk ret af EU-lovgivning og som følge af behov for opdatering af nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav. Ændringerne vil blive indarbejdet i fire nye hovedbekendtgørelser og vil indgå i grundlaget for vandområdeplanerne for planperioden 2015-2021. Ændringerne vil træde i kraft den 20. maj 2016, som er frist for gennemførelse af en liste over internationale standarder for overvågning af kvalitetselementer i dansk ret. Listen gennemføres i bilag til bekendtgørelsen om overvågning. Bekendtgørelserne berører ikke borgere eller virksomheder.

Naturstyrelsen har modtaget ni høringssvar, blandt hvilke seks indeholdt bemærkninger.

De indkomne bemærkninger

Bæredygtigt Landbrug fremsætter betragtninger om implementering af vandrammedirektivet og ønsker oplyst i forhold til ændringerne af bekendtgørelse om overvågning, hvorfor bedømmelsesmetoden Dansk Vandløbsplanteindeks (DVPI) ikke skal benyttes ved vurdering af miljøtilstanden i de såkaldte type 1-vandløb, når metoderne Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI) og Dansk Fiskeindeks for vandløb (a) (DFFVa) fortsat skal benyttes. Organisationen ønsker endvidere oplyst, hvorfor Danmark benytter nationale metoder i overvågningen i stedet for de internationale standarder for overvågning af kvalitetselementer, jf. ovenfor, og hvorvidt anvendelsen af nationale metoder medfører en for landmanden mere byrdefuld implementering af vandrammedirektivet.

Danmarks Naturfredningsforening udtrykker tilfredshed med, at alle vandområdeplaner og ikke kun den for det internationale vandområdedistrikt fremover skal indeholde en sammenfatning af foranstaltninger til begrænsning af grænseoverskridende forurening.

Foreningen er ligeledes tilfreds med, at tre grupper af forurenende stoffer tilføjes listen over de vigtigste grupper af forurenende stoffer i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål. Foreningen noterer sig desuden, at der i samme bilag 2 tilføjes miljøkvalitetskrav for yderligere 36 stoffer, og at en række eksisterende miljøkvalitetskrav ændres, men savner henvisning til de økotoxikologiske vurderinger, der ligger til grund for fastsættelse af kravværdierne.

Foreningen er tilfreds med præciseringen i bilag 1 til bekendtgørelsen om overvågning, som sker med gennemførelsen af listen over internationale standarder for overvågning af kvalitetslementer. I bilag 2 til samme bekendtgørelse savner foreningen referencer til data, som ligger til grund for fastsættelsen af grænser mellem kvalitetsklasser for de enkelte biologiske bedømmelsesmetoder. Endelig udtrykker foreningen tilfredshed med tilføjjelsen om, at basisår eller basisperiode for beregninger skal fremgå ved præsentation af oplysninger om udviklingstendenser i koncentrationer af forurenende stoffer i grundvand.

Endelig undrer foreningen sig over, at det i høringsbrevet er anført, at opdatering af nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav kan medføre, at nogle vandområder med hidtil ”ukendt tilstand” ikke opfylder målet om god tilstand ved en kommende vurdering. Foreningen bemærker, at det vel altid er tilfældet, at ny data om vandområder med ukendt tilstand vil kunne have denne – eller den modsatte – effekt.

Danmarks Sportsfiskerforbund ser det som en klar forbedring at alle vandområdeplaner og ikke kun den for det internationale vandområdedistrikt, fremover skal indeholde en sammenfatning af foranstaltninger til begrænsning af grænseoverskridende forurening.

Forbundet er derudover tilfreds med, at listen over de vigtigste grupper af forurenende stoffer i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål udvides med tre grupper af stoffer. Forbundet påpeger, at de omfattede parametre kan påvirke indholdet i overfladevandområderne negativt.

Forbundet ser det som en styrkelse, at det i bilag 1 til bekendtgørelsen om overvågning præciseres, hvilke standarder der skal anvendes i forbindelse med overvågningen. Forbundet ser det desuden som en forbedring, at basisår eller basisperiode for beregninger fremover skal fremgå ved præsentation af oplysninger om udviklingstendenser i koncentrationer af forurenende stoffer i grundvand. Forbundet har endvidere noteret sig, at Dansk Vandløbsplanteindeks (DVPI) ikke er anvendeligt ved klassifikation af type 1-vandløb, men savner oplysning om, hvorvidt det betyder, at planter ikke bliver et miljømål i disse vandløb i planperioden 2015-2021.

Endelig anerkender forbundet med henvisning til høringsbrevet, at ny data om vandområder med ukendt tilstand vil kunne betyde, at nogle af disse vandområder ikke opfylder målet om god tilstand ved en kommende vurdering, men finder, at også det modsatte må være tilfældet.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at de forudsætter, at ændringsbekendtgørelserne ikke medfører omkostninger eller øvrige byrder for landmænd eller fødevarerproducerende virksomheder. Organisationen oplyser, at deres bemærkninger og holdninger udtrykt i forbindelse med høringen i efteråret 2014 af udkast til de eksisterende bekendtgørelser stadig står ved magt, og fremsætter derefter en række betragtninger om indholdet af de eksisterende bekendtgørelser og vandplanlægningen i øvrigt samt enkelte ønsker om ændringer. Organisationen fremsætter ikke bemærkninger til de konkrete ændringer, som høringen omhandler.

Transport- og Bygningsministeriet henholder sig til bemærkninger fra Banedanmark, hvoraf bl.a. fremgår, at ændringerne eller opdateringen af bekendtgørelserne ikke får betydning for den

administrative praksis i forhold til fx udledning af overfladevand eller klapning af sediment, men at ændringerne af miljøkvalitetskravene kan få betydning for konkrete tilladelser. Det fremgår videre, at da disse krav er baseret på EU-bestemmelser og allerede anvendte nationalt fastsatte krav, vil ændringerne i sig selv ikke have yderligere konsekvenser.

Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, konstaterer, at flere af de foreslåede nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav (i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål, *red.*) afviger fra værdier anvendt af OSPAR (konvention om beskyttelse af det marine miljø i Nordøstatlanten, *red.*) og værdier fra en risikovurdering foretaget i EU-regi. Universitetet finder desuden, at nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for metaller i sediment bør normaliseres i forhold til sedimenternes indhold af aluminium. Endelig bemærker universitetet, at flere af de foreslåede miljøkvalitetskrav er lavere end gennemsnitlige baggrundskoncentrationer beregnet i regi af OSPAR, hvilket universitetet finder uhensigtsmæssigt. Endelig finder universitetet, at dokumentation for de risikoanalyser, der ligger til grund for de nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav, bør indgå som bilag til bekendtgørelsen.

Naturstyrelsens bemærkninger

Naturstyrelsen har vurderet de indkomne bemærkninger, der vedrører de fire bekendtgørelser i almindelighed, og noterer sig de bemærkninger, der er fremkommet under høringen, men som høringen ikke omhandler. For så vidt angår Landbrug & Fødevarers henvisning til bemærkninger og holdninger udtrykt i forbindelse med høringen i efteråret 2014 af udkast til de eksisterende bekendtgørelser, kan Naturstyrelsen henvise til det høringsnotat, som styrelsen udarbejdede i den forbindelse.

Specifikke kommentarer til de fremsatte bemærkninger og spørgsmål vedrørende ændringerne til henholdsvis metoder til biologisk bedømmelse af miljøtilstanden og miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer følger nedenfor.

Metoder til biologisk bedømmelse af miljøtilstanden

Med de foreslåede ændringer skal bedømmelsesmetoden Dansk Vandløbsplanteindeks (DVPI) fremover ikke benyttes ved vurdering af miljøtilstanden i type 1-vandløb. Årsagen hertil er, at metoden ikke er egnet til vurdering af miljøtilstanden i sådanne vandløb. Derimod er metoderne Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI), Dansk Fiskeindeks for vandløb (a) (DFFVa) og Dansk Fiskeindeks for vandløb (ø) (DFFVø) uændret egnede til vurdering af miljøtilstanden i type 1-vandløb. Forekomst af vandløbsplanter i overensstemmelse med definitionerne i bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål vil uændret være en del af miljømålet for type 1-vandløb, men vil ikke indgå i tilstandsvurderingen.

Metoderne på den liste over internationale standarder for overvågning af kvalitetselementer, som nu gennemføres i dansk lovgivning, vedrører hovedsageligt indsamling og behandling af prøver, og kun for enkelte parametre indgår vurdering af overvågningsresultater.

Miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer

Blandt de foreslåede ændringer er national fastsættelse af miljøkvalitetskrav for et yderligere antal miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøkvalitetskravene er fastsat i henhold til kvalitetskriterier, som er udarbejdet af Miljøstyrelsen på baggrund af eksisterende viden om de mulige toksiske effekter af stofferne på levende organismer, herunder planter, dyr og mennesker. Miljøstyrelsen har anvendt metoder fastsat i EU-regi og i overensstemmelse med vejledningen i Europa-Kommissionens tekniske rapport nr. 2011-055, 'Guidance document no. 27, Technical guidance for deriving environmental quality standards', som er udarbejdet med henblik på implementeringen af vandrammedirektivet.

Dokumentation for de risikoanalyser, der ligger til grund for kvalitetskriterierne og dermed for de nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav, foreligger i form af datablade for de enkelte forurenende stoffer, som kan rekvireres hos Miljøstyrelsen. Grænseværdierne anvendt af OSPAR bygger bl.a. på målte baggrundsværdier og er dermed fastsat efter andre principper end dem, som anvendes i EU-regi under vandrammedirektivet og under REACH-forordningen (forordning om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier).

De af OSPAR beregnede gennemsnitlige baggrundskoncentrationer repræsenterer naturligt forekommende koncentrationsniveauer for de pågældende forurenende stoffer plus eventuelt bidrag fra generel global forurening (som det formentlig vil være tilfældet for fx kviksølv). For enkelte forurenende stoffer vides naturligt forekommende koncentrationer i nogle vandområder at kunne have toksiske effekter på levende organismer. Der er for de fleste sådanne stoffer taget hensyn hertil ved fastsættelse af miljøkvalitetskravet, derved at kravet enten gælder kun for den biotilgængelige fraktion af stoffet eller gælder som en værdi, der skal tilføjes den naturlige baggrundskoncentration.

De forurenende stoffer, for hvilke der nu nationalt fastsættes miljøkvalitetskrav, vil fremover i det omfang, de udledes i betydelige mængder til konkrete vandområder, indgå i vurdering af miljøtilstanden. Det bliver dermed muligt at vurdere en række overfladevandområder, for hvilke tilstanden hidtil har været ukendt som følge af et manglende vurderingsgrundlag. Målte koncentrationer kan nu vurderes i forhold til miljøkvalitetskravene, og hvis et eller flere af kravene er overskredet, er målet om god tilstand ikke opfyldt. Hvis omvendt alle relevante miljøkvalitetskrav er overholdt, og alle andre kvalitetselementer i øvrigt indikerer god tilstand, vil målet om god tilstand kunne siges at være opfyldt.